

Handläggare
Annelie Johansson
Telefon: 085081551221521

Till
Hägersten-Älvsjö stadsdelsnämnd
2022-01-27

Kvalitetspremie inom hemtjänst

Yttrande till kommunstyrelsen, dnr KS 2021/1471

Förvaltningens förslag till beslut

Hägersten-Älvsjö stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Sammanfattning

Förslaget är att staden under 2022 prövar en modell med kvalitetspremier som ett komplement till den ordinarie hemtjänstpengen. De indikatorer som modellen baseras på är kontinuiteten i den personal som den enskilde träffar, andelen arbetade timmar som utgörs av timavlönade medarbetare och medarbetarnas utbildningsnivå. Förvaltningen är positiv till förslaget av införandet av en kvalitetspremie och anser att det ger ytterligare ett incitament för hemtjänstutförarna att bedriva en verksamhet med god kvalitet.

Bakgrund

Den 8 december 2021 inkom en remiss, i form av ett initiativärende, från kommunstyrelsen. Remissen ska besvaras senast den 8 februari 2022. Remissen har skickats till alla stadsdelsförvaltningar inom Stockholm stad, samt till stadsledningskontoret, äldrenämnden, Famna, Svenska vård och Vårdföretagarna.

Ärendet beredning

Ärendet har bredds inom avdelningen för äldreomsorg. Ärendet behandlas i lokal samverkansgrupp den 11 januari 2022. Pensionärsrådet lämnar sina synpunkter senast den 19 januari 2022.

Ärendet

Kommunstyrelsen har tillsammans med äldrenämnden under 2021 haft i uppdrag att utreda att i mindre skala pröva att utforma ersättningen till hemtjänstutförare så att hög kvalitet och kontinuitet främjas. Stadsledningskontoret föreslår en modell med kvalitetspremier som baseras på tre kvalitetsindikatorer. De indikatorer som föreslås är

- Kontinuiteten i den personal som den enskilde träffar
- Andelen arbetade timmar som utgörs av timavlönade medarbetare
- Andelen medarbetare med minst 600 gymnasiepoäng i karaktärsämnen vård och omsorg i relation till samtliga anställda.

Valet av indikatorer är gjort utifrån kunskap om vad som påverkar kvalitet inom hemtjänsten.

Modellen för kvalitetspremie ska införas på prov under 2022 för att sedan utvärdera modellen efter provperioden. Det är viktigt att följa upp i vilken mån modellen fungerar och i vilken utsträckning den är ett incitament till ökad kvalitet inom hemtjänsten.

Hemtjänst är den vanligaste insatsen inom äldreomsorgen. Inom staden fanns det i oktober 2021, 13 kommunala utförare och 72 privata utförare av hemtjänst.

Nuvarande ersättningsmodell i Stockholms stad

I Stockholms stad ersätts hemtjänstutförarna i nuvarande ersättningsmodell för utförd tid. Modellen innebär att ersättningen till utförarna utgår per utförd timme mellan 07.00-22.00. I ersättningen ingår även avböjda besök i penning. Insatser som utförs mellan 22.00-07.00 ersätts med ett fast belopp per besök. Vid oplanerad frånvaro, till exempel sjukhusvistelse, utgår ersättning upp till fem dagar. Ersättningen ska täcka samtliga kostnader såsom personalkostnader, kostnader för kringtid, resor, administration, IT-kostnader, lokaler, samverkan, transporter, material, utrustning, arbetstekniska hjälpmedel med mera.

Ersättning så att hög kvalitet och kontinuitet främjas

För att tillföra särskilda stimulans för hög kvalitet eller hög produktion kompletteras ibland fasta ersättningar inom vården och andra LOV-tjänster med en målbaserad ersättning. Detta rör sig ofta om en premie som betalas ut om vissa uppsatta kvalitetsmål uppnås, antingen på individnivå för brukarna, på gruppnivå genom exempelvis brukarundersökningar, eller på verksamhetsnivå genom att utförarenheten ska uppnå vissa mål. För att en målbaserad ersättning ska stimulera kvalitetsarbete krävs att den baseras på mått som korrekt fångar upp effekterna av kvalitetsarbete.

Tidigare utredning

Sweco fick 2020 i uppdrag av stadsledningskontoret, att utreda hur hemtjänstpengens utformning samt relaterade avtal och uppföljning bättre kan främja hög kvalitet inom hemtjänsten. I Swecos rapport presenteras erfarenheter från två kommuner, Täby och Lund, där man infört målrelaterade ersättningar. I Täby baseras ersättningen i

huvudsak på resultat från brukarundersökningen medan Lund valt att koppla ersättningen till måluppfyllelse på individnivå.

Kvalitetsaspekter

Socialtjänstens insatser ska enligt socialtjänstlagen, SoL, vara av god kvalitet. I förarbeten till lagen definieras närmare vad som menas med god kvalitet. Forskning och tidigare studier har lyft fram en rad parametrar som ses som mest avgörande för en god kvalitet i hemtjänsten såsom; den enskildes inflytande över insatsernas utformning, kontinuitet i den personal man träffar, tid, arbetsmetoder, kompetent personal, reflektion och handledning, specialisering, arbetsledning, arbetsmiljö samt samverkan med hemsjukvården.

Stadsledningskontorets synpunkter och förslag

Stadsledningskontoret föreslår att staden under 2022 prövar en målbaserad ersättning för utförare inom hemtjänst i ordinärt boende och att ersättningen konstrueras som en separat del, som ett komplement till den ordinarie hemtjänstpengen. Stadens utförare som upphandlats enligt lagen om valfrihet (LOV) och utförare i stadens regi föreslås få ta del av ersättningen, den så kallade kvalitetspremien.

Kvalitetspremierna föreslås att på prov införas under perioden 1 maj till 31 december 2022 och finansiering av kvalitetspremien sker genom en avsättning i central medelsreserv i kommunfullmäktiges budget för 2022. Premienivåerna är satta för denna provperiod och skulle kunna komma att revideras efter utvärdering om systemet permanenteras. Stadsledningskontoret bedömer att en målrelaterad ersättningsdel om cirka 2-4 procent av den totala ersättningen ger goda incitament till kvalitetsförbättring för utförarna.

Kvalitetspremie utifrån tre kvalitetsindikatorer

Stadsledningskontoret föreslår en modell med kvalitetspremier som baseras på tre kvalitetsindikatorer. De indikatorer som föreslås är kontinuiteten i den personal som den enskilde träffar, andelen arbetade timmar som utgörs av timavlönade medarbetare och andelen medarbetare med minst 600 gymnasiepoäng i karaktärsämnena vård och omsorg i relation till samtliga anställda.

Valet av indikatorer är gjort utifrån kunskap om vad som påverkar kvalitet inom hemtjänsten. Kvalitetspremien utgår med 15 kronor/per utförd timme under provperioden, om samtliga tre indikatorers premienivåer är uppfyllda. För de utförare där två av tre indikatorers premienivå uppnås utgår kvalitetspremien med 5 kronor/utförd timme under provperioden.

Kontinuiteten i den personal som den enskilde träffar

Stadsledningskontoret föreslår att den första indikatorn där premievärdet ska vara uppfyllt baseras på kontinuiteten i den personal som den enskilde träffar. Som underlag för att mäta indikatorn föreslås en rapport som finns i paraplysystemet som mäter personalkontinuitet. Stadsledningskontoret sätter ett riktvärde för respektive timintervall, med ledning av medianvärdet för 2021. Den premienivå som måste uppfyllas är att minst 90 procent av utförarens kunder har samma eller ett lägre antal personal än riktvärdet.

Premienivå: 90 %

Andelen arbetade timmar som utgörs av timavlönade medarbetare

Stadsledningskontoret föreslår att den andra indikatorn där premienivån ska vara uppfyllt baseras på andelen arbetade timmar som utgörs av timavlönade medarbetare. Som underlag för denna indikator används utförarnas egna inlämnade uppgifter.

Premienivå: Högst 22 %

Medarbetarnas utbildningsnivå

Stadsledningskontoret föreslår att den tredje indikatorn där premienivån ska vara uppfyllt baseras på medarbetarnas utbildningsnivå, den utbildningsnivå som föreslås är andelen medarbetare som har minst 600 gymnasiepoäng i karaktärsämnen vård och omsorg. Minst 20 procent av medarbetarna ska vara undersköterskor. Som underlag för denna indikator används utförarnas egna inlämnade uppgifter.

Premienivå: Minst 80 procent (varav minst 20 procent undersköterskor)

Stickprovskontroller kommer att göras av äldreförvaltningen för varje kvalitetsindikator. Om det föreligger stora och systematiska fel i utförarens rapporterade uppgifter avseende de två sista indikatorerna kan det kan leda till uppsägning eller hävning enligt avtalsvillkor.

Stadsledningskontoret kommer tillsammans med äldreförvaltningen att genomföra en utvärdering efter provperioden. Kvalitetspremien kommer att utvärderas utifrån de kvalitetsindikatorer och premienivåer som prövas under provperioden, detta för att se att modellen haft avsedd effekt.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förvaltningen ställer sig positiv till förslaget om en kvalitetspremie inom hemtjänsten och den modell som är framtagen. De tre indikatorerna är adekvata utifrån kunskap om vad som påverkar kvalitet inom hemtjänsten. Förvaltningens bild av de uppföljningsresultat visar på att dessa områden som indikatorerna är

kopplade till är utvecklingsområden för många hemtjänstutförare och genom att införa en extra premie ger incitament för hemtjänstutförarna att bedriva en verksamhet med god kvalitet.

Andelen arbetade timmar som utgörs av timavlönade medarbetare
Förvaltningens anser att premienivån på högst 22 procent är för högt uppsatt och att nivån på andelen timanställda kan sättas lägre. I Socialstyrelsens ”Anvisningar för prestationsbaserade medel i syfte att minska andelen timanställningar inom kommunalt finansierad vård och omsorg om äldre” är en god nivå satt till att andelen timanställda är högst 17 procent.

Andelen medarbetare med minst 600 gymnasiepoäng i karaktärsämnen vård och omsorg i relation till samtliga anställda
Förvaltningen anser att denna indikator behöver anpassa till de nya ställda kraven som kommer samt att delen av premienivån där ”minst 20 procent av medarbetarna ska vara undersköterskor” kan höjas.

Vidare anser förvaltningen att nattarbetet inom hemtjänsten behöver inkluderas i modellen för kvalitetspremie. Insatser och bemanning nattetid är minst lika viktigt för den faktiska kvalitén.

Förvaltningen föreslår att stadsdelsnämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Gunilla Davidsson
stadsdelsdirektör
Hägersten-Älvsjö
stadsdelsförvaltning

Marja Kammouna
avdelningschef
Hägersten-Älvsjö
stadsdelsförvaltning

Bilagor

Remissunderlag Kvalitetspremie inom hemtjänst

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Gunilla Davidsson, stadsdelsdirektör	2022-01-10
Marja Kammouna, avdelningschef	2022-01-10